

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. III. Recta Intentio quantum à diabolo impugnetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

Ad Ephes.
c. 1. v. 16.
& seqq.

præter te. Utrique probè cepit viæ sanctissimus, dignum A actione bonæ præmium, Deum esse. Ideo divinus Paulus accuratissimè commonefaciens: Non cesso, inquit, gratias agens pro vobis, ut Deus Domini nostri Iesu Christi, pater gloriæ, det vobis spiritum sapientiæ & revelationis in agnitionem ejus, illuminatos oculos cordis vestri, ut sciatis quæ sit spes vocationis ejus, & quæ divitiæ gloriæ hereditatis ejus in sanctis. Hæc Apostolus assidue precabatur, daret illis Deus spiritum sapientiæ & revelationis, siquidem tale præmium à Deo assignatum est cuivis bonæ actioni, ut id omnis philosophorum sapientiæ non capiat. Quicunque potum dederit uni ex minimis istis, calicem aquæ frigide, tantum in nomine discipuli, amen dico vobis, non perdet mercedem suam. Proponit Dominus personas abjectissimas, & rem vilissimam, calicem aquæ non calidæ, hæc enim sine impensis non calefieret; sed frigida sic è fonte manantis: Non perdet mercedem suam, quæ gaudeat æternum.

Maxima fuerunt munera quæ duo Reges, sed jam temulentum promiserunt. Assuerus à vino calidus: Quæ est, B inquit, petitio tua? Esther, ut datur bibetiamis dimidium partem Regni mei petieris, impetrabis. Herodes panem idem salutaricula pollicitus: Quidquid petieris, inquit, dabo tibi, licet dimidium Regni mei. En maximum Regis donum, dimidium Regni, sed perituri: Deus liberalior Rex, in operis boni vel minimi, in unius oboli præmium daturus est totum Regnum suum, nunquam perituri, seipsum. Vocavit nos in suum Regnum & gloriam. Nunc temporis Deus pleraque omnia tribuit per res creatas, cælum, sidera, terram, terræ germina, per ministros Angelos. At verè, cum evacuaverit omnem principatum, & potestatem, & virtutem, tunc rerum creaturarum ministeria cessabunt, tunc Deus omnigenas voluptates beatis afferet seipso, in bonarum actionum præmium; Erit omnia in omnibus. Ideo Chrysostomus, illum in seipsum crudelem tyrannum judicat, qui potest alio contentus esse præmio, quam Deo. Et sanè hic talis multò stultior est illo qui nobilissimum adamantem quinque lesteris, aut aliquot pomis commutat.

§. IV.

Præmium
cuius bonæ
actioni
decretum
est infinitum:

S I ergo præmium cuius bonæ actioni decretum est infinitum, inexplicabile, æternum, Deus ipse: vel, ut clariùs loquamur, si pro quovis opere bono vel minimo, speranda merces æterna: Nil jam miri, quod Stephanus suos lapides, neque Vanæ gloriæ, neque Violentiæ, nec ex illis emptricibus ulli vendere voluerit: nemo enim eos digno pretioolvere poterat, nisi Pater illius infantis, cuius cunæ Bethlehemi, præsepe & palæe fuerunt. At nos, infantes stultissimi (parum dixi) tyranni in nosmet atrocissimi, tot præclaras actiones, pro pomulo, pro testula, pro vitreis fractis, aut pictis apinis, imò pro brevi gloriolæ fumo, pro levi favoris auræ vendimus vel oculis, vel auribus, aut linguis eorum quibus placere cupimus. Ita tota merces est visum esse, auditum esse, laudatum esse. Quam verè sanctus Gregorius: Qui pro virtute, inquit, quam agit, humanos favores desiderat, rem magni ac ingentis valoris vilis pretio venalem portat: Vnde cal regnum mereri potuit, inde nummum transitorii sermonis querit. Eà de causâ tam feridè hortatus Paulus: Servi obedite per omnia, inquit, dominis carnalibus. Non ad oculum servientes, quasi hominibus placentes, sed in simplicitate cordis timentes Deum. Quodcumque facitis, ex animo operamini sicut Domino, & non hominibus: Scientes quod à Domino accipietis retributionem hereditatis: Domino Christo servite. Hoc igitur unicè caveamus ne nostra obsequia hominibus duntaxat probare studeamus, eorumque præsentia solum atque oculis serviamus, sed animi potiùs singulari quodam candore, cum divino timore conjuncto, omnes nostri muneris partes expleamus. Quocirca quidquid fecerimus, verè atque ex animo agamus, certòque nobis persuadeamus, non nos hominibus sed Deo bonorum

Lib. 3. mor.
cap. 28. ad
finem.

Ad Col. c. 3.
v. 22.

Ibid. v. 23.
& 24.

Ideo unicè
caveandum
ne nostro
obsequio
hominibus
placere
studeamus;

omnium auctori ac Domino servitutum servire. Et quoniam certum nobis arque exploratum esse debet, sempiternam illam beatorum sedem, nostris laboribus ac conatibus, tanquam palmam, præmium ac mercedem esse propositam, æquum profecto est, ut in unum Christum hi nostri eant oculi, Christo liberalitate tantà emere volent, nostra omnia quam promptissimè vendamus.

CAPVT III.

RECTA INTENTIO quantum à diabolo impugnetur.

I Oannes ille Apocalypcticus Angelus, vidit feminam sole vestitam, lunâ calcantem, coronatam sideribus, & hanc parturientem. Coram hac stabat draco septiceps, & expectabat dum peperisset, ut abreptum filium glutiret; sed expectavit frustra, & inani hiatu. Nam femina illa, peperit filium masculum, & raptus est filius ejus ad Deum, & ad thronum ejus: & mulier fugit in solitudinem, & ubi habebat locum paratum à Deo. Ita famelicus draco elusus est.

Incredibile est, quantum diabolus draco pervigilaboret, quam subtili artificio hoc unum agat, ut bonam intentionem in pravam, aut inutilem detorqueat: hic expectat hians bestia, dum edatur in lucem factus, ut eum mox glutiat. Vix Petro novum Pontificis officium dedit Christus, cum statim conversus Petrus: Domine, inquit, tunc hic autem quid? O Petre, quid hæc obsecro ad te? te ipsum assidue observa, te ipsum respice. Est qui in insidiis observet ut munus delatum turberet: Quid ad te, tu me sequeris? tui oculi attendant meos; tui pedes meis hæreant, tu me sequere.

Ut ergo bonam intentionem ab hujus septicapitis draconis vi tueamur, divi Joannis visum jam explicandum est, & una demonstrandum, quam variè, quamque sollicitè cacodemone nervos omnes in eo contendat, ut rectam intentionem aut adimat, aut vitiet.

§. I.

Mulier illa prægnans à Joanne visa, Animam designat, quæ in gratia est apud Deum. Huic Animæ omnia serviunt, ipsa ei sidera famulantur, Sol & Luna, obsequium ferunt; cælum ei transcriptum est. Talis Anima nunquam non parturit optima desideria, fidelis & accuratius Deo serviendi; neque tantum parturit, sed & eluxum parum emittit, & sanctissima proposita in opus deducit, enititur feliciter, & præclarissima quæque opera in lucem edit. Et velut femina prægnans delicatissimi fastidii est, nauseatque sæpe, quæ antea merum ei mel videbantur, appetitque quæ priùs judicabat fellea: ita mens hominis castis desideriis gravida, omnes carnis voluptates, Mundum omnem fastidit; at verò adversa quæcumque & universum patiendi apparatus magno affectu amplectitur. Hic vigilat draco septiceps, & omni momento insidiatur, ut mentem illam inficiat velocitâ superbâ, vel subtili avaritiâ, vel cæcâ invidiâ, vel clandestinâ luxuriâ, aut etiam pietate, sed fucata, aut aliâ quavis pietâ quidem, sed sinistra intentione. Sic armatus coluber ex Orco ante parturientem feminam excubabat. Quid ergo hic agendum Animæ, si vel minimo indicio, læva intentio se prodât, quâ ratione resistendum? Rapiatur filius ad Deum & ad thronum ejus, intentio ad Creatorem se sustollat his precum alis: Mi Domine, tui soli amore hoc fecerim, & facturus sum. Et mulier fugiat in solitudinem. Dicat hujus filii parens: Non cupio, mi fili Domine, videri, non sciri, non laudari a nemine aut rarum commendetur: sic istud factum volo, velut si fecissem in extremâ solitudine, in eremo desertissimâ: modo tu, mi Deus,

mi Deus, id scias, uti scis omnia: tu solus, fatis amplum theatrum es omnibus meis actionibus.

Cornelius Centurio ille notus Superis miles, omnes filios suos filiâque, hoc est, opera bona sua omnia, ante se premisit in cælum; ideo Angelus eum humanissimè affatus: *Orationes tue*, inquit, *& elemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam in conspectu Dei*. Vir enim erat religiosus ac timens Deum, & deprecans Deum semper. Ita filii ejus omnes rapiebantur ad Deum, & ad thronum ejus, eluso dracone Stygio, qui prædones, piratas, latrones omnes longè superat. Hic enim prædator nunquam non in insidiis subidet, viatorem observat antequam transeat, & in ipso quoque transitu. Indefessi laboris est diabolus, sepe initio actionis, quandoque medio, non raro in fine intentionem rectam convellere nititur. Quod disertè Gregorius exponens: Sciendum est, inquit, quod bona nostra tribus modis Angelus hostis insequitur, ut videlicet hoc, quod rectum coram hominibus agitur, in interni judicis conspectu vitietur. Aliquando namque in bono opere intentionem polluit, ut omne quod in actione sequitur, eo purum mundumque non exeat, quo hoc ab origine perturbat. Aliquando verò intentionem boni operis vitare non prævat, sed in ipsa actione se quasi in itinere opponit, ut cum per propositum mentis securior quisque egreditur, subijuncto latenter vitio, quasi ex insidiis perimatur. Aliquando verò nec intentione vitiat, nec in itinere supplantat, sed opus bonum in fine actionis illaqueat: quantumque vel à domo cordis, vel ab itinere operis longius recessisse se simulat, tantò ad decipiendum bonæ actionis terminum astutius expectat: & quod incautum quemque quasi recedendo securum reddiderit, eo illum repentino nonnunquam vulnere durius, insanabilisque transfigit. Intentionem quippe in bono opere polluit, quia cum facili ad decipiendum corda hominum conspiciat, eorum desideria auram transitorii favoris apponit, ut in his quæ recta faciunt, ad appetenda ima, fortitudine intentionis inclinentur. Unde rectè sub iudææ specie de unaquaque animâ misera intentionis laqueo captâ, per Prophetam dicitur: Facti sunt hostes ejus in capite. Ac si aperte diceretur: Cum bonum opus non bonâ intentione sumitur, huic adversantes spiritus ab ipso cogitationis exordio principantur, tantoque eam plenius possident, quantum & per initium dominantes tenent.

Imò, quod Chrysostomus annotavit, diabolus quandoque teposita jam apud Deum opera, per malam intentionem etiam nunc vitiat. Atque si opus objectis difficultatibus nequeat impedire, intentionem laceffit, eamque vitare conatur. Necdum astus succedit? actionem ipsam variis perturbationum machinis adorat. Nec sic quidem, quod vult, efficit? actionis finem studet pervertere.

§. II.

Attrat Hotatius de comite importunissimo, quem urâ se amandaret, varia negotia hic illic conficienda simulavit. At ille importunissimè illud unum respondit: Usque sequar te. Nihil habeo quod agam, & non sum piger: usque sequar te. Sic diabolus, qui non habet aliud quod agat, quam ut nos impugnet ac vexet, & verè non est piger, hic velut comes individuus, assidue illud mussat: Usque sequar te, usque, & usque te insectabor: usque tenebo te, & persequar: non interquiescam, non cessabo, non desinam dum intentionem tuam aliò deflectam, ne sic rectâ tendat ad Deum; usque sequar te. Certe sic agit, quem inani gloriâ nequit fallere, hunc decipit per iram aut per tristitiam, aut impatientiam, aut etiam per lætitiâ, aut immoderatam fervorem, aut nimium languorem. Mille nocendi viæ. Si labor malè succedat: reddit pusillanimum: Ecquid dicetur de te? nihil fies, rideberis ab omnibus, hoc certe tibi damno erit. Sin è voto succedat labor, adest iterum vulpes Orciniana: En artificem, en artificium bellè, præclarè, eximie; non potuit melius: quid iste aut iste simile? nemo est qui hoc opus imitetur; omnes laudabunt. Ita cæcus

Tom. I.

A homo tam bellus sibi videtur, tam sibi placet insigniter; aures, ut aper, ubique affigit, quid alii de se sentiant, quâ laudent auditurus: nempe vanissimo homini magnum est, & pulchrum est digito monstrari, & dici, hic est.

O miserum! verè, facti sunt hostes ejus in capite. Principium & caput operis est intentio, huc diabolus collineat, in hanc frontem saxum dirigit, quod David Goliath fecit. Si caput hoc læsum, si bonus affectus ad Deum corruptus aut extinctus sit, ruit omnis reliqua moles. Hoc caput sibi defensum gloriatus David: Domine, inquit, Domine virtus salutis meæ obumbrasti super caput meum vers. 8. in die belli.

Narrat Plinius * Erodium astutissimam avem ad aquas raptu vivere hoc modo: Ad illas aves, quæ se mari mergunt, advolat, & capita illarum morfu corripit, donec capturam extorqueat. Homines probi volucris tamen ad aquas descendunt, iisque sese immittunt: curas, sollicitudines, labores, exercitationes varias non fugiunt; his sese fluminibus mergunt, neque enim aliter opera bona constant; sudore opus & industria; nemo cum virtute inedia tolerat, nisi corpus id sentiat; nemo prout oportet, orat, nisi vigilet, animûque exciter ad attentionem: Ita probi, sui spiritus alimenta sibi comparant. At diabolus, instat Erodii, harum volucrum caput, intentionem, impetit. Cernit orantem? intentionis rectâ regulam convellit, &: Multi, ait, te vident; eant nunc & dicant te orationis non esse amantem. Vident stipem in manu? Hic oculos ad elemosynæ spectatores rapit, aut aures ad mendici clamores importunos trahit, ut dum stipem dat, convitium addat, dicatque: En, improbe canis, cessa latrare. Multi homines misericordes, virum autem fidelem quis inveniet? Observat in te aliquid patientiæ, charitatis, obedientiæ? Mox commendatitias litterulas quærit, laudantium voculas excipit, & tibi in aures instillat: En, bono es nomine, placuit huic domino tua submissio; profecto hoc in laude ponendum.

Mille tales morsus infigit hic ex Orco Erodii, dum caput vulneret, intentionem rectam confodiat. Ideo in omnibus actionibus, illud obvertetur animo: Ad Deum, & ad thronum ejus. Alioqui Stygium Erodium non effugiemus, nisi omnis fœtus noster, omnes bonæ actiones nostræ, rapiantur ad Deum, & ad thronum ejus.

§. III.

Irandum est quod in rebus gestis sancti Severini Colonienfis Pontificis, memoratur. Fuit ævo Severini præsulis Eremicola è Principum stirpe oriundus, deliciis omnibus innutritus juvenis, qui cum ad nuptias contrahendas jam ematurusset, sponsam opibus & sanguine non imparem accepit. Jamque totis ædibus personabat Hymenæus, jamque novos conjuges nuptialis thalamus vocabat, cum sponsus subito pavore correptus, vidit juvenem formosissimum lateri suo hærentem, qui cum hilari vultu affatus: Si ego, inquit, majores tibi delicias, & gloriam longè illustriorem sponderem, vellēsne præeuntem me sequi? Vellem, ait, sponsus, si spondeas his ampliora. Cui personatus Angelus: Spondeo, inquit, delicias cælestes & immortalem gloriam, si tamen tu vir sis, & præ illis ista noris contemnere. Mox sponsus, totâ ambitione promissis inhians, & sponforis amore captus: En, inquit, virum: sponde, & duc quod lubet, sequor. Dixit, & fecit: nec aliud quidquam ex omni thesauro suo, præter vasculum ligneum, asportavit. Tam generosè sequentem Angelus, in remotum ab omni humano consortio locum perducens: Hic, inquit, Deo & tibi vaca: cetera curare omittre. Ita se oculis illius subduxit. In hoc teatro novus hic actor personam quam suscepit, præclarè diu egit, & Deo Angelisque spectatoribus, austeram vitæ rationem annis compluribus perseveravit, precandi assiduitate, inedia,

R 12

vigiliis,

vigilis, admodum exhaustus. Tandem incescit hominem cupido cognoscendi, cuius æquale fecum præmium esset accepturus in cælo, vitam enim vivebat pane inimitabilem. Responsum est ei cælitus, Coloniensem Episcopum parem ipsi futurum in fedibus beatorum. Admiratur Eremicola hanc præmiæ æqualem in vita statum tam inæquali. Ostendit ergo sibi hunc virum, summis precibus contendit. Nec moram, idem ille qui cum illuc duxerat, se stitit, monstravitque viam, quæ ad illum incipit Episcopum perveniret. Ita instructus Eremicola solenni die Coloniam venit, & rei divinæ interfuit: è templo digressus, in Episcopi triduum etiam spectatum admixtus est. Vidit hic Anachoreta epulum, tamen non ad nostræ ævi genium saliare, tamen laurum & liberale. Hoc urbis proceribus Colonienfis Pontifex dedidit. Ferulorum copia, deliciarum varietas, argentææ suppellectilis opulenta, illo ævo rari luxus exemplum censebatur. Hiciple fecum in animo fabulari cæpit religiosus spectator: Ergone ego cum hydriolâ meâ, inquit, cum pane arido, radiculis & olivculis insulsis, iunius quotidianis, precibus pane continuis, & hanc lautitiam omnem sponte deferendo, non plus apud Deum emeruerim gratiæ, quam hic Episcopus in tanto luxu? quid ego, si non plus ago, quam rerum & deliciarum dives hic Præfuit? O mi optime Anachoreta, sapiente forsan ratiocineris, sed non sanctè; audi obsecro, & responsum admittè à tuo ductore Angelo, cuius hæc sunt verba: Hic, quem cernis, Episcopus, minus afficitur omni ferulorum pompâ, quam tu ligneo tuo vasculo. Capis ista? Magnus ille est, qui sitilibus sic utitur, quem admodum argento: nec ille minor, qui sic argento utitur, quem admodum sitilibus. Agnovit hic prudens Asceſa, quâ ratione Deus non tam actiones, quam agentium intentiones ponderaret, nec æstimaret quantum quisquifaceret, sed ex quanto. Sic est prorsus:

Quidquid agant homines, intentio iudicat omnes.

Quidquid agat dominus, intendit suum dominum.
Er en, ut Acheronticus Prodius Severino, per om-
nem luxum extorquere nequiverit affectum & inten-
tionem optimam ad Deum: Coloniensis hic Antistes,
omnes actiones suas, inquam suos liberos, ante se præ-
misit ad Deum & thronum ejus. Atque hoc stragatame,
vigilantissimo draconi subdixit, quidquid pietatis exer-
cit. Sed quis est qui imitetur? Rarissima virtus est, in-
ter divitias & delicias non corrumpi, cum etiam rigidis-
sima paupertas inveniat quod bonam intentionem non-
nihil offendar. Nam huic alteri, eremi cultori cetera
sancto, & qui vita fuit candidissima, aliquid tamē
bonæ intentionis, & melioris affectus in ligneum illic
vasculum excederat. Aded in rebus etiam minimis,
non minimum quid aut admittimus aut acquiritur,
prout scilicet ad Creatorem, aut ad res creatas nostra
vergit intentio. Habet Satan plurimas & pæne inobler-
vabiles pedicas, quas irriteriende recte intentioni laten-
sus nostri & sui amor immodicus offerunt ultro; suavis
illis est sic capi. Quidquid ergo actionum nostrarum
non quamprimū ad Deum & ad thronum ejus emitti-
tur, mox à celerissimo dracone irritatum gluitur.

§. IV.

Ezech. c. I.
v. II.

Hebreus vates Ezechiel, quatuor vidit animalia, quorum & alæ & capita attollebantur cælo. *Et facies eorum, & penna eorum extensa defuper.* Non aliud moretibus hæc animalium & vultus, & volatus, quam hoc ipsum, à dracone illo nil satis tutum esse, quidquid non mox subvolet ad Deum, alis bona rectæque intentionis. Perit, quidquid non hac ratione draconi se subtrahit. Ideo Richardus Victorinus, cum qui bona quidem opera, mala tamen intentione patraret, filiorum suorum homicidam appellaret. Hic duo notatu dignissima occurrunt.

Duo nota
tu digna.

Primum : In quaestione sit, in quo medulla, nucleus, & laqueus vis & robur, seu nervus intentionis bonae consistat, quod hic maxime collineandum, aut quicquam hominum optimam habuerit intentionem? Christus humanae gentis reparator, de quo Pater ab aethere propinaviat: *Audire illum*; hic praeceptor noster, trespotissimum habuit intentiones: Prima fuit *Obedientia*. Hoc mandatum, inquit, *accepit à Patre meo*. Nam primo momento quo in Virginis viscibus hominem edidit, Patris praeceptum ei oppositum fuit: *Crucifigendus es*, ita Pater imperat. Huic imperio paterno Christus obedientissimè se subiecit. Hinc verè dici potest: *Servator Mundi triginta quatuor annis pendit in cruce*. Nam intentio Christi per omnem vitam ibat ad crucem, hærebat in cruce: *Hoc mandatum accepit à patre*. Altera fuit *Reverentia in paternum honorem*: *Ego autem, inquit, non quero gloriam meam, sed honorifico patrem meum*. Tertia fuit *Dilectionis & amoris in paternam Voluntatem*. Ego, inquit, *quae placita sunt ei, facio semper*: Ita pater, quoniam scit filii placitum ante te. *Venit enim, non sicut ego volo, sed sicut tu, fiat voluntas tua*. Triplex hæc intentio re quidem pæne eadem est, sed tamen in ea etiam differentia videtur potest. Aliud enim est, ideo quod facere, quia sicimperatur: aliud, quia in alterius honorem cedit: atque aliud demum quia alteri sic placet. Qui hujus animi effectus alterius voluntatem & nutum etiam observet, ac patissimum se offerens, dicat: Quid opus est, juberi non vi, non imperio, non legibus cogendus sum, ultro hoc faciam, eo solo persuasus, quia scio id illi Domino placere, illius voluntatem eo ferri. Siquidem illius *voluntas*, est meum *facere*, voluntas mihi instat mille mandatorum est. Et hic, arbitror, apex & culmen est omnis bonae intentionis. Atque ista fuit Christi Domini intentio in vitam, in cruciatibus, in morte, in rebus omnibus, *Voluntas Patris*. Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Qui missus est à me Pater, ipse mihi mandatum dedit quod dicam, & quod loquar. Et scio quia mandatum ejus vltra æterna est. Quare ergo ego loquor, sicut dixit mihi Pater, sic loquor.

Hinc nec ab ore, nec à corde nostro illud abeat: O Dominus meus, & Deus meus, ego me & mea omnia tibi offero, ad omne beneplacitum tuum. Vel illud: Ira Pater, quoniam tuam iram sic fuit placitum ante te, Ira Pater, Ira Pater &c. Vel illud: Verumtamen non sicut ego volo; sed sicut tu, fiat voluntas tua.

Alterum etiam questionis est, & quidem creberrima, inter homines pavidæ conscientie, quos illa variè angit pungitque. Sæpe audias dicentem : Modò ferè quod loco res meæ essent apud Deum, an ego in gratiâ, & servus Deo charus, nunc illi sapientissimo cordium scrutatori actiones meæ placerent. Modò hoc mihi cõsultare, libentissimè, quidquid à me exigitur, præstarem. Omi Christiane, avne hoc scire? Intentionem tu tuam interroga : expende tantum qualis tua sit intentio, quam sincera & pura, quantò enim hæc sincerior est & purior, tanto voluntati divinæ conformior ac conjunctior, tanto tu melior es, tantò Deo gravior & charior, ne dubita. An nescis? quidquid agant homines, intentio iudicat omnes. Fieri non potest, ut tu sincere sis intentionis, & optimo animo in Deum, Deo tamen non placeas, nisi Deum velis esse injustum. Dei vox est : *Ego diligo gentes me diligito*. Et non contineo me, nec aliter possum, quin tam bene erga me affectos benigno iudicio affectum complectar.

§. V.

T V ergo, mi Christiane, hoc unum age, ut ad omnem divinæ voluntatis nutum semper sis paratissimus. De i velle, fit tuum & velle & facere. Ita vult neri bis cot divinum aureo amoris telo. Hoc enim ad a. divinos favores emeretur, ut lucrari plurimū possimus, non tantū dicendo & agendo, sed & omittendo ac feriendo. Ludovici Blosius, verē pius scriptor: *inquit, p*

inquit, propter Deum, voluntati suae in rebus etiam minimis relaxatur, rem ipsi Deo gratiorem praestat, quam si multis mortuus (Notetur) ad vitam reducat. Et ut rem firmet exemplis, inquit, unâ iter faciunt, in viâ uterque elegantem hospitium cernit, & alter quidem jam in eo est, ut illum carpat, deliberans tamen, ipse sibi imperat: Manus ab hoc flore, propter Deum, abstine. Alter: nihil praemeditatus, florem illum carpit. Et hic quidem nil delinquit decerpendo, sed ille prior eundem non attingendo, tantum pro altero promeritus est, quanta est distantia celi à terrâ. Quod si Deus pro tantillo obsequio tantum daturus est primum, quantum dabit illi qui majora fuerint ausi pro Deo?

Ita paratus promptus sit necesse est in aliis omnibus, qui voluerit esse bonae intentionis, ut si norit Deum quippiam velle, hoc ipsum & ille velit, quantumcunque voluntati suae adversetur. Idcirco frequenter (uti Blossius instruit) secum ipse dicat: Propter te, Domine, nolo illud videre, cum necesse non sit, ut id videam: propter te nolo illud audire, nolo illud gustare, nolo illud loqui, nolo illud tangere. Domine, si tibi mea vestis, si mensa, si negotia, labores, aut negotiatio mea displiceant, non recuso crasso sabano vestiri, pane & aquâ victitare, hæc & illa procul à me amandare.

Sed nos, ô quoties longè aliter & agimus, & loquimur! audias quandoque qui dicat: Mei juris & arbitrii sum, quem Dictatorem timeam? ita ego soleo; hoc meae consuetudinis est: è meâ crumena hic sumptus; meam quadram lambo: quid ego morer alios? sic ego volo; hic mihi nemo modum constituerit. &c. Hoc non est ad divinæ voluntatis nutum sese attemperare. O ergo ter beatum, qui unam atque unicam in omnibus Dei voluntatem, intentione sincerissimâ seclatur: iste dum pervigilis draconis oculos & unguës exit, & quidquid cum virtute agit, salvo commeatu præmittit ad Deum & ad thronum ejus.

CAPVT IV.

RECTÆ INTENTIONIS hostem maximum à cacademone, esse Vanam Gloriam.

Hic hostis rectæ intentionis, jure omnibus metuendus est: omnium virtutum præmia subducit Vana gloria; & supplicis damnat gravissimis.

Herodes Agrippa, non degener nepotulus à majorum suorum flagitiis, Iacobum Zebedæi filium, virum sanctissimum occidit; dissimulavit id Deus: Petrum in vincula rapuit, neque ob hoc à Deo punitus est; alia prioribus flagitia junxit, necdum vindicavit id Deus: At cum concionaretur, veste regiâ coruscus, non populi docendi, sed sui ostentandi causâ, plêbique acclamaret: *Di voces, & non hominis, consensum percussit eum Angelus, ed quod non dedisset honorem Deo: & consumptus à verbis expiravit.* HABET: homini vitam ademit, & tacuit Deus; Deo gloriam rapere voluit, hic defendit se Deus. Et consumptus à verbis expiravit. Tanti constabat ventus. In Herodem rectè pronunciat Augustinus: *Qui laudari vult, Domine, de tuo dono, & non querit in illo tuam gloriam sed suam, hic licet propter tuum donum laudetur ab hominibus, à te tamen vituperatur, quia de dono tuo suam non tuam gloriam quaerit.* Qui autem ab hominibus laudatur vituperante te, non defenditur ab hominibus judicante te, nec liberabitur condemnante te.

§. I.

In cunctis Dei operibus duo quadam reperienda sunt, Utilitas & Dignitas: homini Deus utilitatem cedere voluit, dignitatem sibi servavit. Veluti pictor celeberrimus, imaginem à se factam facili cedit alteri, unum illud suum esse ducit quod subterbit. Protogenes

Tom. I.

inveniebat, Timanthes faciebat, Apelles pingebat. Ita Deus eâ etiam de causâ sacrificia olim sic iussit fieri, ut cum carnibus, frugibus, panibus, simul thus lucidissimum offerretur partitione tam benignâ, ut quidquid hic commodi esset, in sacrificantium utilitatem abiret, sibi thuris suffitum solummodo deposcebat. Et velut cum duo mercatores societatem coeunt, uterque in negotiationem expendit quod facultates suggerunt. Subiade unus expensas omnes, alter industriam; quandoque pares aut pecuniæ aut mercium portiones exhibent, lucrum quod negotiatio facit, dividunt; neutri totum debetur. Joannes DOMINI oculus, affirmat sanctos habere societatem cum Deo. Hæc societas eâ coitur, ut æterna beatitudo, tanquam lucrum obtineatur. Non solus Deus hanc mercaturam facit, nec homo solus. Nortum Augustini dictum: *Qui enim facit te, sine te, non salvabit te, sine te.* Ad hanc negotiationem Deus expensas omnes tribuit, Deus est enim qui operatur in nobis & velle, & perficere. *Ad Phil. 2.13.* re, pro bonâ voluntate, homo solam adfert industriam; quidquid ex hac negotiatione lucri provenit, inter Deum & hominem dividendum est: Deus solo honore & gloriâ contentus, quidquid beatitudinis & opum est, homini assignat. Fiat igitur bona divisio: Gloria sit in altissimis Deo, homini pax, & omnium bonorum possessio. Qui jam sibi atrogat quod Deo debetur, iniquissimè agit, & societate hac ejici, ac privari bonis universis meretur. *Univerſa propter seipsum operatus est Dominus.* Hic. *Prov. 16. 4.* rerum omnium opifex, honorem velut tributum ab omnibus suis operibus exigens: *Gloriam meam,* inquit, *alteri* *Isa. 42. 8.* *non dabo.* Hoc Deo vectigal fidelissimè reddidit intentio recta; hoc idem nequissimè rapit inanis gloria.

Ecquis autem ferat vanissimè se jactantem de suo ædificio, quod tamen è marſupio suo non eduxit. Quid gloriaris, superbe, qui nec lapillum contulisti è tuo ad hanc structuram: alienis sumptibus ædificare cuius facile est. Pari modo quid nos miselli, actiones & promerita nostra, velut grandia ædificia jactamus? à Deo sunt omnes impensæ quibus ædificamus, in usum nostrum, non in præconium. Clarissimè Christus: *Sine me, in-* *Joan. 15. 5.* *quit, nihil potestis facere.* Quid ergo gloriamur? ædificium habitare permittimur, honor qui ædificii fabricam sequitur, solius Dei est. Ergo, *Attendite ne iustitiam* *Matt. 6. 6.* *vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis, alio-* *Mat. 23. 12.* *quin mercedem non habebitis apud patrem vestrum qui in calis est.* Ideo autem tam sollicitè monet Christus, quia hoc vitium vitium Cenodoxiæ, seu Inanis gloriæ, & subtilissimum inanis gloriæ est, & ipsa suâ subtilitate nocentissimum. Climacus: Omnibus, inquit, studiis Cenodoxia aggaudet. Verbi gratiâ: jejuniis, inaniter gloriatur. Si latendi causâ solvo jejunium, tanquam prudens iterum gloriatur. Si splendide vestitus, vincor eâ peste. Si vilius induar, denuo glorior. Siloquar, hac superor. Si taceam, iterum superatus sum. Quocunque hunc tribulum jeceris, erecto persistit aculeo. Ejusmodi verò gloriosus, est fidelis idolorum cultor, qui Deum quidem colere & venerari videtur, hominibus verò, non Deo placere studet.

Dixi jam subtilissimum esse hoc vitium, & prorsus sic est. Persæpe gloria ut acquiratur, spernitur, & ab ipso gloriæ contemptu inanis gloria enascitur, & eos quandoque qui omnem gloriam jam pridem videntur proculcasse, fortissimè aggreditur. Nihil hic meo sensu de finiam. Vir maximus, nostri ævi Theologus, hac de re sic disserit: Fit sæpius, ut cultissima femina ex omni muliebri Mundo, aut eques torquatus ex omni suarum vestitum nitore tantopere sibi non placeat, quantum Monachus pauper, pannosus, in pauperissimi monasterii angulo desidens, è pannis, è cucullo lacero & malè lartto, à nudis pedibus, à vacuâ cellulâ, & ab ipsâ pompæ omnium victoriâ, sibi met placet & applaudit. O vere miser, quem Cenodoxia honoribus nequivit fallere, per ipsam decipit humilitatem!

R 3

Ita